

Särtryck ur

CJP NYHETSREV

Nr 41:4 Juni 2006

DRÖMMARNAS LAND

av Marie-Louise von Franz

Dr Marie-Louise von Franz var jungiansk analytiker med praktik i Küsnacht, Schweiz. Hon gjorde sin personliga analys med C G Jung och samarbetade direkt med honom i över trettio år. Restupplagan av hennes bok om drömmar, *Drömmens väg*, finns att köpa i vår Internet-bokhandel, CJP Netshop/ Esthers Fyndhörna, www.cjp.se.

Många ställer sig frågan vad det egentligen är som händer när vi somnar och drömmar. Man träder in i ett tomrum. Man existerar inte längre och en okänd inre kraft tvingar en att gå igenom en erfarenhet som man själv inte sätter igång – man flyger, kör bil, har kärleksförhållanden etc - och dessa upplevelser känns i drömmen lika verkliga som de man har i vakenlivet. Vad är detta för en inre kraft? Vem gör drömmarna? Det är det gåtfullaste av allt. Det finns fortfarande en naiv fördom bland människor att drömmar uttrycker våra egna önsknings, våra egna planer och manipulationer. Men ju längre man iakttar dem, desto mer ser man att det inte kan vara sant. Alltför många drömmar handlar om sådant vi absolut inte vill höra.

"Drömmarna erbjuder en otroligt intressant information för dem som gör sig besväret att försöka förstå dem."

C.G. Jung

Den grund ur vilken drömmarna uppstår tycks vara - låt oss använda ett vagt uttryck - Naturen själv. De är ett naturligt fenomen. En dröm kommer från samma källa som ett träd eller ett vildsvin. Man vet inte vem eller vad det är som "gör" ett vildsvin. Om man tror på Gud säger

man: "Gud skapade vildsvinet", men i vilket fall är det denna okända kraft eller mysteriösa makt som skapar hela tillvaron. Därför är det kanske bäst att benämna det med ett vagt uttryck, t ex Gudomen eller Naturen. På det sättet naglar vi inte fast det vid något specifikt.

Genom att umgås med sina drömmar under en längre tid lägger man märke till, och lär sig uppskatta, vissa kvaliteter och funktioner hos drömmarna. Ibland tycks de ge uttryck åt en vägvisande sinnrikhet som kan leda oss framåt i livet. De kan visa oss i vilka avseenden vi har fel; de kan visa oss i vilket hänseende vi skulle behöva ändra oss, de kan varna för faror och de kan antyda en djupare mening med våra liv. Om man analyserar konstnärers eller kreativa vetenskapsmäns drömmar, finner man ofta att de får sina nya idéer genom drömmarnas för-

"Drömmarna erbjuder en otroligt intressant information för dem som gör sig besväret att försöka förstå dem."

medling. De kläcker inte sina idéer sittande vid sina datorer. Idéerna kommer snarare som plötsliga infall, födda ur det omedvetnas livmoder (matrix), som är ständigt havande med nya, kreativa insikter.

Efter att ha studerat den psykiska livsprocess som speglas i drömmarna kan vi konstatera att denna *matrix* tycks vilja hjälpa jagmedvetandet till en mera anpassad, klok hållning till livet, som ger utrymme för förverkligandet av den individuella potentialen.

En ung neurotisk person som vägrar att gå ut i livet, kan genom drömmarna få en hälsosam knuff. Eller en åldrande människa som inte kan acceptera ålderdom och död, kan få meningen med åldrandet och döden presenterad för sig i drömmarna, ofta klädda i ett underbart bildspråk. Denna *matrix*, i vilken våra drömmar kommer till, har kallats en inre andlig vägvisare, och de flesta naturfolken har givit honom (eller henne) gudomlig status. Aztekernas högste gud var den som skapade drömmarna och genom dem vägledde han sitt folk. En

kristen skulle kanske kalla denna *matrix* för den inre Kristus, Kristus-gestalten i vår själ. En buddhist skulle känna igen samma centrum men ge det ett annat namn.

Drömmarna kan inte skydda oss från den mänskliga tillvarons växlingar, sjukdomar och andra sorgliga, smärtsamma erfarenheter. Men de ger oss faktiskt en vägledning hur vi skall handskas med dem, hur vi skall finna en mening i våra liv, hur vi skall fullfölja våra eget öden, hur vi skall kunna utveckla vår fulla potential i samspel med omvärlden.

När jag mötte Jung första gången, berättade han om ett fall med en kvinna som hade haft en vision, och han berättade hur han uppfattade visionens innebörd. Det var en oerhört stark upplevelse för mig, för jag insåg plötsligt, att för honom var inre skeenden, som visioner eller drömmar, lika verkliga som det vi kallar den yttre verkligheten. Sedan läste jag Jungs böcker, och då förstod jag vilken betydelse han tillmätte drömmarna. Så jag samlade allt mitt mod och frågade honom, om jag kunde gå i analys hos honom, och han samtyckte. Efter det blev varenda drömtolkning en uppenbarhet. Jag brukade komma till analysstimmarna med, som jag upplevde det, detta obegripliga nonsens, men med stor möda lyckades vi i de flesta fallen klara ut deras innebörd. Jag minns hur jag gick till analysen i en spänd, nervös, ofta deprimerad stämning, och kom tillbaka efter en timme med en känsla att "aha, nu ser jag vart det hela är på väg".

Men om nu drömmarna är så viktiga, varför har vi då så svårt att minnas dem? När vi intervjuade människor på gatan för att få material till den här boken, sa de ofta att de inte mindes några. En ung man sa skrattande: "Det väsentliga jag minns om dem är att jag inte kan minnas dem." Hur kan det komma sig?

Jag tror det är för att de inte bryr sig om dem. Somliga har kommit till mig och skrattande sagt: "Ni analyserar folk genom deras drömmar, eller hur? Jaha, det kan ni inte med mig, för jag drömmar aldrig." Och jag har bara lett och sagt: "Okay, vi får väl se." På kvällen, när de går till sängs, kanske de undrar: "Kommer jag att minnas någon dröm i natt?" Och bara att ställa sig den frågan är ofta tillräckligt för att locka fram ett drömminne. När man inte minns några drömmar beror det ofta på att man

CJP NYHETSREV

ISSN 1652-2125

Utges av CJP Centrum för Jungiansk Psykologi AB två ggr/år (juni och december). Upp-
laga 5.000. Ansv. utgivare: Gunlög Raihle.

inte är intresserad av dem, eller kanske är man rädd för dem. Nästan alla drömmer, utom möjligen människor i ett mycket tungt deprimerat tillstånd som ibland har vad jag kallar drömförstoppning. De drömmer inte mycket och känner sig ofta bättre så snart de börjar drömma. Även åldern tycks spela en viss roll. Det verkar som om mycket gamla människor, över åttio, drömmer mindre, men strax före döden återkommer drömmarna.

Men även om man minns sina drömmar är det faktiskt inte lätt att förstå dem. Och de svåraste drömmarna att förstå är ofta de egna. Men det finns vissa tumregler, vissa allmängiltiga regler som man kan tillägna sig för att bättre förstå vad drömmarna handlar om. Dessa regler kan var till god hjälp för människor som inte vill, eller av någon anledning inte kan gå i analys. Och bland alla svårbegripliga drömmar kommer det då och då drömmar som drömmaren kan förstå på en gång.

Det omedvetna är, bland annat, en stor skämtare, en stor clown, och då och då talar det rakt på sak - pang! Man exploderar av skratt när man skriver ner drömmen. Härom dagen var jag väldigt sjuk och revolterade mot min sjukdom. Jag drömde att jag var på en fest för att välkomna gamla soldater som kommit hem från sin militärtjänst. När de lämnade in sina snickarverktyg, såg jag att soldaterna var fruktansvärt gamla. De var hundra år, och någon viskade i mitt öra: "Ja, de här människorna har hållits alldeles för länge i aktiv tjänst." Man behöver inte betala en analytiker för att förstå den drömmen. Jag skar omgående och drastiskt ner på min arbetsbörda.

Men de flesta av våra drömmar är inte så uppenbara. Jag har haft drömmar som jag var säker på att jag förstod, men sedan - efter att ha arbetat med dem - blev jag chockad att se hur jag lurat mig själv.

Drömmar pekar vanligen på våra blinda fläckar. De talar aldrig om för oss vad vi redan vet. Men när människor tolkar sina egna drömmar tenderar de att säga: "Ja, jag vet vad det betyder." Och sedan projicerar de på drömmen vad de redan vet: "Åh, det är mitt problem med det eller det."

Jag har ofta sett patienter göra så. De kommer in och säger: "Jag hade en dröm, men jag vet vad den betyder", och så ger de en fullständigt banal förklaring av någonting som de vetat i årtal om sig själva. Och då säger jag: "Vänta, vänta, vänta - låt oss ta drömmen som den är, långsamt, från början till slut." Och när man arbetat igenom drömmens alla associationer kommer man fram till något helt annat och, för drömmaren, överraskande.

Att tolka sina egna drömmar är mycket, mycket svårt. Problemet ligger i att man inte kan se sin egen baksida, och det är oftast den som drömmarna handlar om. Och det orsakar så många misstag.

Jag minns en schizofren patient, som brukade komma med färdiga tolkningar, som hon tog ur sina "drömllexikon". Sådana tolkningar, t.ex. "Oh, det betyder att jag kommer att bli rik", eller "det betyder att jag kommer få ett jobb", är naturligtvis fullständigt nonsens.

Men om det är så välgörande att se sin egen baksida, varför är så många människor rädda

för drömvärlden?

Det finns ett gott skäl för det. Det omedvetna självt kan uppsluka människan. Det är därför man inte bryr sig om drömmar. Vi håller nu på att upptäcka att drömvärlden, d.v.s. att umgås med sina drömmar, är det mest välgörande man kan ägna sig åt. Men en människa kan också bli slukad av drömvärlden genom försjunka i dagdrömmier, genom att spinna neurotiska fantasier eller försöka förverkliga realistiska idéer. Man behöver bara gå till ett mentalsjukhus för att se drömvärldens offer. Någon tror att han är Napoleon. En annan berättar i förtroende, om man börjar tala med honom, att han egentligen är Jesus Kristus, men att ingen tycks förstå honom. De har blivit uppslukade av drömvärlden.

Drömvärlden är välgörande och helande bara om vi har en dialog med den, samtidigt som vi är kvar i det som kallas "verkligheten", det yttre livet. Vi får inte glömma att leva. Plikterna i den yttre verkligheten får inte negligeras. Så snart någon börjar ignorera det yttre livet - sin egen kropp, sitt arbete, sina relationer - då börjar drömvärlden bli farlig. Vi kallar denna farliga sida av drömvärlden för 'den uppslukande modern'. Vi kan sugas bort från verkligheten och spinna in oss i en neurotisk eller psykotisk överklighet. Drömvärlden är endast positiv, om den är i en levande, balanserad dialog med drömmarens faktiska yttre liv.

Marie-Louise von Franz

Centrum för Jungiansk Psykologi AB

Vintervägen 29, S-169 54 Solna. Tel/fax 08-83 07 00